

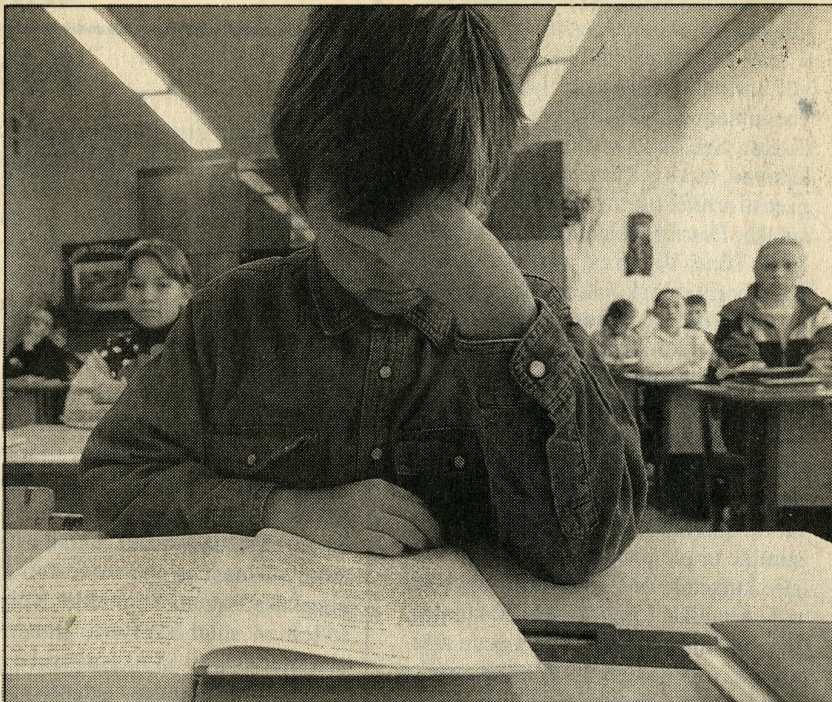
Vanemad saavad õpetada last õppima

Enamik õpilasi vajab koduste õpetükkidega toimetulekuks vanemate abi, seda vähemalt algklassides, kinnitab Tallinna Ristiku põhikooli õpetaja-logopeed Helgi Roosmaa. Neljandik lastest jõuab rahuldavalt edasi vaid siis, kui neid kodus toetatakse.

Helgi Roosmaa sõnul vastutab osa lapsi juba esimesest klassist peale ise oma töö – õppimise eest. "Need on tavaliselt lapsed, kes pääsevad süvaõppeklassidesse ja tulevad seal edukalt toime. Abi asemel vajavad nad vaid pisut tähelepanu ja tunnustust," räägib Helgi Roosmaa, lisades, et enamik õpilasi ootab siiski abi.

Kõikide õppetükkide tegemist ei tohiks siiski lükata hilisõhtusele ajale, mil vanem töölt koju jõuab. Helgi Roosmaa soovitab koos lapsega läbi mõelda, mida ta suudab iseseisvalt teha ja mida mitte ning jätta üheskoos lahendamiseks vaid raskeimad ülesanded. Kui laps käib koolis õhtupoolses vahetuses, ei maksaks teda väsinud peaga suundida samal õhtul kõiki koolitükke tegema. "Paljude ülesannetega suudab ta järgmisel hommikul ka üksi hakkama saada," julgustab Helgi Roosmaa.

Helgi Roosmaa sõnul peaks vanem kindlasti kontrollima, kuidas esimese klassi õpilane loeb – nii saab kiiremini jälile võimalikele vigadele.

Enamik algklassiõpilasi vajab õppetöös lisaks õpetaja juhendamisele ka vanemate abi.

MARKO MUMM

Kolmandas–neljandas klassis võivad lapsele raskusi valmistada õpikutes ja töövihikutes antud ülesannete töökäsud. Helgi Roosmaa tõdeb, et sageli on need lapse jaoks liiga keeruliselt sõnastatud. "Vanem ei tohiks siiski rutata ise esimest arvatust ära tegema," leiab õpetaja. Selle asemel soovitab ta lasta lapsel tööjuhend valjusti korra või paar ette lu-

geda. Kui see ei aita, võiks täiskasvanu ise juhendi ette lugeda ja rõhutada olulist.

Tihti koosnevad kirjalikud ülesanded mitmest osast. "Vanem peaks aitama lapsel käsud ükshaaval välja tuua ja õpetama last ka valmis ülesannet kontrollima, küsides, mida ülesanne nõudis ja kas sa ikka tegid seda," annab Helgi

Roosmaa nõu.

Paljud õpilased vajavad abi nn justustavates ainetes – koduloos, loodusõpetuses, ajaloos. "Kui laps ei oska õpetükist olulisimat välja tuua või talle jäävad faktid halvasti meelde, peaks teda õpetama õppima," ütleb Helgi Roosmaa. Lapsel tuleks lasta pikk tekst kõigepealt tervikuna läbi lugeda ja seejärel paluda tal peatüki lõpus olevatele küsimustele vastata. Hiljem võiks ta õpitut valjuhäälselt omaette või vanemale jutustada.

"Kontrolltöö mahukas materjal jääb mõnele lapsele paremini meelde, kui ta vastused osaliselt läbi kirjutab, keskastme klassides võib abi olla ka skeemidest," räägib Helgi Roosmaa. "Vanem peaks välja selgitama, kas lapsel on nägemis- või kuulmismälu ja vastavalt sellele püüdma last aidata."

Helgi Roosmaa leiab, et lapselt tuleb nõuda võimetekohast õppimist. Kui ta teeb üksiku töö lohakalt, on kasvatuslikus mõttes õige nõuda ülesande või harjutuse ümberkirjutamist. Kui aga laps ei suudagi ilusamini kirjutada, pole mõtet vihikust lehti välja tõmmata. "Kui lapse käsi on nõrk, peaks olema korraliku käekirja nõudmisega ettevaatlik," hoiatab Helgi Roosmaa, soovitades käe treenimiseks rohkem joonistada. Küll on aga mõtet nõuda lapselt oma õppevahendite korrastamist ja õpetada talle, et asjad tuleb koolikotti panna tun-

niplaani järgi juba eelmisel õhtul.

Kas istuda õppimise ajal lapse kõrval või lasta tal koolitükid endal ära teha ja hiljem üle kontrollida, sõltub Helgi Roosmaa sõnul lapsest. Järk-järgult võiks õpilase iseseisvus muidugi suureneda, kuid vanema meeldetuletus ja kontroll on siiski omal kohal. Samas ei ole mõtet abiga üle pakkuda. Vanem peaks ära tundma, kas laps ei püüagi mõttelaiskusest süveneda või ei saa ta tõepoolest aru.

Võib ka juhtuda, et vanem teeb kül lapsega kodus tõsist tööd, kuid lugemine läheb ikka väga vaevaliselt ja kümne piires arvutamine ei saa kuidagi selgeks. Sel juhul soovitab Helgi Roosmaa nõu küsida arstilt või psühholoogilt. Võib-olla ei ole lapse vaimsed võimed mingil põhjusel piisavalt arenenud, et tavaklassis toime tulla. Ehk vajab ta eriopetust, väiksemat kollektiivi või kergemat programmi. See aitaks vältida koolistressi ja vastumeelsust õppimise suhtes, mida võivad põhjustada üle jõu käivad ülesanded.

Helgi Roosmaa rõhutab, et eelkõige vajab iga laps tunnustust. Tunnustus suurendab õpimotivatsiooni, sest tekib soov taas eduelamust kogeda. Seepärast peaks vanem ka siis, kui lapsel ei lähe õppimine väga hästi, leidma neid momente, mille eest teda kiita.

PILLE LIIMAL